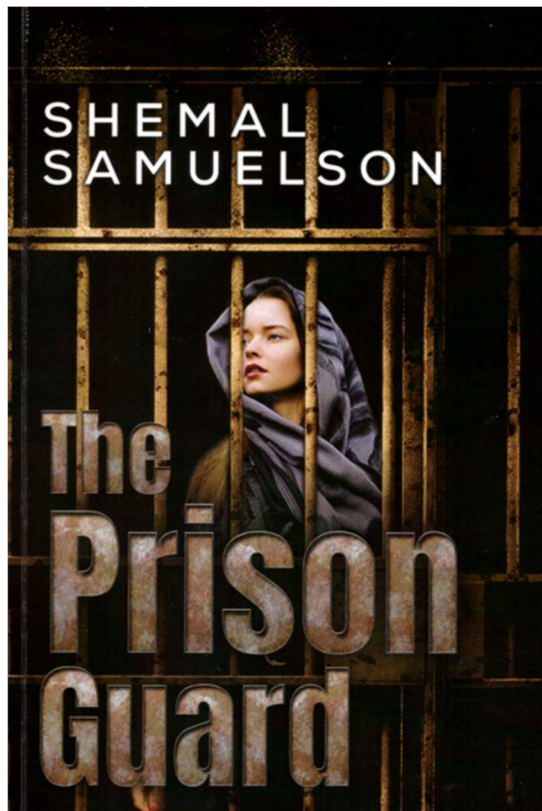

پاسهوانهکهه‌ی زیندان

ئه‌نوه‌ر سولتانی

کتیبی 'پاسهوانهکهه‌ی زیندان' نووسینی شه‌مال ساموئلسن ئه‌گه‌ر تاقه کتیب نه‌بی بی‌گومان یه‌ک له‌و کتیبه ده‌گمه‌نانه‌یه‌ و‌ا له‌سه‌ر ژبانی نابه‌سامانی هاوسه‌ر و‌ دایک و‌ خوشکی زیندانیانی سیاسی کورد له‌ رۆژه‌ه‌لاتی کوردستان نووسراوه‌. زۆریک له‌ ئیمه‌ بیره‌وه‌ری که‌سایه‌تییه‌ سیاسییه‌کانی کوردمان خویندۆته‌وه‌ که‌ دوا‌ی ئازادبوونیان له‌ کۆت و‌ به‌ندی ده‌سه‌لاتدارییه‌ نامیهره‌بانه‌کان نووسویانه‌ و‌ له‌ ئه‌شکه‌نجه‌ و‌ ئازاریان به‌ده‌ست زیندانه‌وان و‌ ئه‌شکه‌نجه‌گه‌رانی هه‌موو پارچه‌کانی کوردستان دوا‌ون، یان ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر ئیعدامیش کرابیتن، دواتر مه‌ینه‌تی و‌ مه‌رگه‌ساتی به‌شیکیانمان له‌ زمان هاوبه‌نده‌کانیانوه‌ بیستوه‌. به‌لام لیره‌ و‌ له‌ بیره‌وه‌رییه‌کانی شه‌مال خاندا زیندانییه‌ کورده‌کانی زیندانی ورمی بیده‌نگن و‌ له‌گه‌ل خوینهر نادوین، به‌ پیچه‌وانه‌، ئه‌وه‌ی ده‌نگ به‌رزده‌کاته‌وه‌ هاوسه‌ر و‌ دایک و‌ خوشکی هه‌ندی له‌ به‌ندییه‌کانه‌ له‌ ده‌روه‌ی زیندان که‌ ئه‌و کاره‌ساتانه‌مان بۆ ده‌گێره‌وه‌ و‌ا دادگا و‌ پۆلیسی ئیران به‌سه‌ر خۆیان و‌ بنه‌ماله‌کانیان هیناون- کاره‌ساتی دلته‌زینی ئه‌وتۆ که‌ ئه‌گه‌ر له‌ ره‌نج و‌ ئازاری به‌ندکراوه‌کان زیاتر نه‌بووبیت، که‌متر نه‌بووه‌. هه‌ربۆیه‌ش ده‌گونجی ناوه‌رۆکی کتیبه‌که‌ له‌ بیره‌وه‌ی نووسینی سیاسی-کۆمه‌لایه‌تی کوردستاندا لقیکی تازه‌ بکاته‌وه‌ و‌ ئیمه‌ له‌ داها‌تودا چاوه‌روانی کاری هاوشیوه‌ له‌ لایهن نووسه‌رانی بویری دیکه‌وه‌ بین.

کتیبه‌که‌ سه‌ره‌تا به‌ زمانی سویدی نووسراوه‌ و‌ هه‌ر له‌ و‌لاته‌ش بلاو کراوته‌وه‌، پاشان 'ئاندرس ئیرنبورن' کردوویه‌ته‌ ئینگلیزی، ئیینجا به‌ ماوه‌یه‌کی که‌م له‌ لایهن کاک شاروخ ئه‌رژه‌نگیه‌وه‌

هه‌موو شیوهیه‌ک هه‌و‌ئ‌ده‌دات له ئ‌ی‌عدام ر‌ز‌گاری ب‌کات و به‌و ئ‌امان‌ج‌ه مر‌و‌قانه‌یه‌وه ده‌که‌و‌ئ‌ته داوی 'ر‌م‌ز‌ا' -
م‌ی‌ر‌ده‌زم‌یه‌یه‌کی دوور له مر‌و‌ق‌ایه‌تی، که سه‌ر‌و‌کی پاسه‌وانه‌کانی زیندانه و به‌ئ‌ینی به‌ت‌الی چاوپ‌یکه‌وتن و
ر‌ز‌گاری م‌ی‌ر‌ده‌که‌ی پ‌ی‌ده‌دات به‌لام له به‌رانبه‌ر دا هه‌موو جار ئ‌ی‌ پیش ئ‌ه‌وه‌ی م‌و‌له‌تی چاوپ‌یکه‌وتنه‌که‌ی ب‌و
م‌و‌ر ب‌کات، چه‌نده‌ها جار له ژوورمه‌کی خ‌و‌یدا ده‌ست‌ریژی سیکسی ده‌کاته سه‌ر و هه‌ر ئ‌ه‌و‌یشه که
مه‌جبووری ده‌کات به‌و شیوه‌یه‌ خ‌و‌ی ب‌و پ‌را‌ز‌ین‌ئ‌ه‌وه!

له در‌ی‌ژه‌ی بیرمه‌ریه‌کاندا ده‌خ‌و‌ین‌ئ‌ه‌وه که نووسه‌ر له ر‌ی‌گای سو‌ر‌ه‌یه‌ی‌اوه به‌ هه‌و‌الی که‌سایه‌ت‌یه‌کی
سته‌م‌لی‌ک‌راوی دیکه ده‌زان‌ئ‌، ئ‌ه‌و‌یش 'مه‌ه‌ناز' - کچه کورد‌ی‌کی س‌ی‌ز‌ده‌سال‌انه‌یه. دایکی مه‌ه‌ناز به‌ ئ‌امان‌ج‌ی
ئ‌ه‌وه‌ی باوکه‌که‌ی له مردن ر‌ز‌گار ب‌کات، داو‌یه‌ته ده‌ست پ‌ی‌ره‌پ‌یاو‌ی‌کی ده‌سه‌لات‌دار وه‌ک "خ‌ه‌خ‌الی"،
ئ‌ه‌و‌یش به‌ ره‌سم‌ی ئ‌ایینی شیعه، سیغه‌ی کردووه و له م‌الی خ‌و‌یدا ر‌ای‌گرت‌ووه. خ‌ه‌خ‌الی ده‌بی هه‌مان ئ‌ه‌و
جه‌ل‌اده ب‌یت که خ‌ومه‌ینی له س‌الی ۱۹۸۰ دا وه‌ک 'ق‌ازی شه‌رع' نار‌دی‌ه کوردستان و 'ب‌سم الله القاسم
الجبارین' هه‌موو شه‌ره‌کانی کوردستان گه‌را و له هه‌ر کام‌ی‌اندا ده‌یان که‌سی ب‌یتاوانی ئ‌ی‌عدام کرد، پ‌اشان
له ورم‌ئ‌ ن‌ی‌شته ج‌ئ‌ بوو.

ز‌و‌ر و‌ی‌ده‌چ‌ئ‌ ناوی نووسه‌ر و باوکی راسته‌ق‌ینه بن به‌لام ناوی دوو کچه کورده‌که و 'شه‌هاب' و
پ‌ن‌شمه‌ر‌گه‌کانی دیکه‌ی حزبی دیموکراتی کوردستان، که نووسه‌ر ماوه‌یه‌ک دره‌نگ‌تر ده‌که‌و‌ئ‌ته په‌یوه‌ندی
حزب‌ایه‌تی له‌گه‌ل‌ی‌اندا، خ‌وا‌ز‌راو بن. دیاره ب‌و خ‌و‌ینه‌ری کت‌یبه‌که خ‌وا‌ز‌راوه بوون و نه‌بوونی ناوه‌کان
گرنگ‌ایه‌تی نییه و ئ‌ه‌وه‌ی گرنگ ده‌نو‌ئ‌ئ‌ و ج‌ئ‌ی سه‌رسو‌رمان‌یشه ئ‌ه‌ویه چه‌ون نووسه‌ر توانیویه‌تی وا
به‌ سووک و سانایی، له ماوه‌یه‌کی که‌مدا ب‌چ‌ئ‌ته ناو ژ‌یانی سو‌ر‌ه‌یه‌یا و مه‌ه‌ناز و په‌یوه‌نده حزب‌ایه‌ت‌یه‌کانی
به‌ش‌یک له پ‌ن‌شمه‌ر‌گه‌کانه‌وه و زانیاری ورد سه‌باره‌ت به‌ "ر‌م‌ز‌ا"ی سه‌ر‌و‌کی پاسه‌وانه‌کانی زیندان و
م‌ال و حال و ناند‌ئ‌ن و ته‌نانه‌ت ژووری خ‌ه‌وی "ئ‌ایه‌ت‌و‌ل‌لا خ‌ه‌خ‌الی" ده‌سته‌به‌ر ب‌کات، ئ‌ین‌جا پ‌لانی
ده‌رمان‌خ‌وارد کردنی ئ‌ه‌وان له‌گه‌ل ئ‌ه‌و دوو کچه، داب‌ر‌ئ‌ئ‌ئ‌؟ هه‌روه‌ها چه‌ون له‌و ماوه کورته‌ی
پ‌ن‌شمه‌ر‌گایه‌ت‌یدا له چیاکانی کوردستان هه‌موو لایه‌ک متمانه‌ی پ‌ی‌ده‌که‌ن و نامه و هه‌و‌الی پ‌ن‌شمه‌ر‌گه‌ی ناو
شار و کاره‌کانی سو‌ر‌ه‌یه‌یا و مه‌ه‌نازی ب‌و د‌ئ‌ئ‌ن؟

ئ‌ایا ئ‌ه‌وه سانایی و ساویل‌که‌یی، یا ب‌ئ‌ پ‌شتویه‌نایی گه‌له ژ‌یره‌سته‌که‌مانه که ر‌ی‌گا ب‌و نووسه‌ر خ‌وش ده‌کات
به‌ چه‌ند به‌ئ‌ینی سه‌ر زمان، راست‌ییه‌ شارواوه‌کانی ژ‌یانی ئ‌ه‌و که‌سانه بزانی که به‌و کاره، گیان‌یان ده‌خ‌ه‌نه
گ‌ئ‌ژ‌اوی مه‌ترسییه‌کی گه‌وره‌وه؟ یان که‌م نه‌فه‌سیی نووسه‌ری کت‌یبه‌که‌یه که ویستویه‌تی رووداوه‌کان له
کورته‌یدا ب‌بر‌ئ‌ته‌وه ب‌و‌ئ‌ه‌وه‌ی نه‌که‌و‌ئ‌ته ناو ورده‌کاری ئ‌ه‌ر که نه‌ئ‌یه‌سیی و ر‌ی‌ک‌خ‌راوه‌یه‌که‌وه؟ دیاره
ئ‌امان‌ج‌ی کونج‌ک‌و‌لی نووسه‌ر له چه‌ونه ناو ژ‌یانی ئ‌ه‌و دوو که‌سه، ر‌ز‌گار کردنیان بووه له‌ده‌ست دوو
م‌ی‌ر‌ده‌زم‌ه‌ی ب‌ی‌گانه و هه‌ر له‌و بواره‌ش‌دایه که به‌ یارمه‌تی سو‌ر‌ه‌یه‌یا ده‌توان‌ئ‌ په‌یوه‌ندی به‌ مه‌ه‌ناز مه‌ ب‌گ‌ر‌ئ‌
و هه‌ردوو لایان ف‌ی‌ر ب‌کات هه‌و‌ل بدن ئ‌ه‌و دوو د‌ئ‌وه د‌ز‌یکاره ده‌رمان‌خ‌وارد ب‌که‌ن. پ‌لانه‌که له ئ‌ه‌ن‌جامدا
سه‌رناکه‌و‌ئ‌ و هه‌ردوو کچه‌که و چه‌ند زیندانی ناو زیندانی ورم‌ئ‌ تووشی ئ‌ی‌عدام ده‌بن، نووسه‌ریش که
پ‌ن‌ش‌تر له لایه‌ن داموده‌زگا ئ‌یت‌یلاعات‌یه‌که‌وه ناسراوه، له چیاکان ده‌چ‌ئ‌ته ر‌ی‌زی پ‌ن‌شمه‌ر‌گه‌کانی حزبی
دیموکراتی کوردستانه‌وه.

پ‌ن‌که‌اته‌ی کت‌یبه‌که‌ شیوازیکی ژورنالیستی و راگه‌یاندنی ساکاری هه‌و‌ال و ر‌اپ‌ورتی هه‌یه، هه‌ر ب‌و‌یه‌ش
زمانی گ‌ئ‌ر‌انه‌وه‌کان، له ده‌قه ئ‌ینگلیزیه‌که‌دا، پاراو و ب‌ئ‌ گ‌ر‌یوگ‌و‌له. ئ‌ه‌وه ب‌و ت‌ی‌گه‌یش‌تنی خ‌و‌ینه‌ری ناسایی
له ک‌و‌مه‌ل‌گ‌ای ده‌روه‌ی کوردستان خ‌ال‌ئ‌کی ئ‌ه‌ر‌ئ‌یبه‌ و یارمه‌تی زور‌ئ‌یک له خ‌و‌ینه‌ران ده‌دات له

چاره‌نووسی تالی ژناتی کورد به‌دهست نه‌یارانی گه‌له‌وه تیڭگهن. به‌لام واهیه ئاره‌زووی که‌سانیک به‌راورده نه‌کات که خوازیری زمانی 'فاخیر'ی نووسهرانی غه‌یره ئینگلیزیی وەک سه‌لمان روشدی و خالید حوسه‌ینین. دیاره له‌وه په‌یوه‌ندییه‌دا ده‌بی له‌بیرمان نه‌چی که کتیبه‌که چیرۆک و رۆمان نییه به‌لکوو، به‌گویره‌ی راگه‌یاندنی و‌ه‌شانخانه ئینگلیزییه‌که له‌رووپه‌ری ناساندنی کتیبه‌که‌دا، پۆرتره‌یت و وینه کیشانه‌وه‌ی نووسهره له‌روخساری که‌سایه‌تییه‌کان و ده‌بی هه‌ر به‌وه شیوه‌یه‌ش وهر‌بگیریت.

ه‌یوادارم کتیبه‌که رچه شکین بیت و ئیمه له‌داهاتووی خه‌باتی مافخوازانه‌ی گه‌لی کورددا، به‌ته‌نیشته‌ بیره‌وه‌ریی زیندانییه‌ سیاسییه‌که‌نه‌وه بتوانین به‌بی ترس و نه‌ینی کاری، سه‌ر‌به‌وردی که‌سوکاری ئه‌وان، به‌تایه‌ته‌ هاوسه‌ر و دایک و خوشکیان و نه‌وه رهنج و نازار و چه‌وسانه‌وه‌یه‌ی تووشیان هاتووه ببیسیین و بیانخوینیه‌وه، که به‌دلناییه‌وه نه‌وه‌ندی زیندانییه‌کان تال و سویری تیدا ده‌بی.

شایانی گوته که ده‌گونجی راسته‌قینه‌ی تالی ده‌ستدریژیی بیگانان بو سه‌ر ژن و کچی کورد هه‌ندیک تاک‌ی ناو کۆمه‌لگه‌که‌مان دل‌ره‌نج بکات؛ به‌لام من لاموانیه‌ کوردی کتیب خوین که به‌دریژیی چه‌ند سه‌ده ژیره‌سته‌تیه‌تی بیگانان، هه‌والی گه‌لیک کاره‌ساتی نه‌خوازروی ناو کۆمه‌لگه‌که‌مانی بیستووه و رووداو‌ه‌کانی به‌چاو بینیه‌وه، به‌وه راستیه‌ تالانه‌ ئالۆز بیت، به‌لکوو ده‌بیته هانده‌ر و له‌خه‌باتی سیاسی دژ به‌داگیرکه‌راندان شیلگیرتریان ده‌کات.

تایه‌تمه‌ندیی چاپی ئینگلیزیی کتیبه‌که:

Samuelson, Shemal, "The prison Guard", Olympia Publishers, London ۲۰۲۳
ISBN: ۹۷۸-۱-۸۰۴۳۹-۶۵۱-۳

و تایه‌تمه‌ندیی چاپی کوردی:

شه‌مال ساموئیلسون، "شه‌مال، نه‌وه کچه کورده‌ی وا کۆلی نه‌دا"، وهر‌گیرانی شاروخ ئه‌رژه‌نگی، و‌ه‌شانخانه‌ی ۴۹ کتیب، سوید ۲۰۲۴ ISBN: ۹۷۸-۹۱-۸۹۸۵۹-۳۱-۹

من چاپه سویدییه‌که‌م نه‌بینیه‌وه به‌لام چاوم به‌چاپه کوردیه‌که‌ی که‌وتووه، که وهر‌گیراویکی ریکوپیکه و به‌زمانیکی پاراو نووسراوه. تاقه جیاوازییه‌کی هه‌یی، ناوی کتیبه‌که‌یه که له‌ته‌رجه‌مه‌دا بوته "شه‌مال، نه‌وه کچه کورده‌ی وا کۆلی نه‌دا". وهر‌گیران و بلاوکردنه‌وه‌ی ده‌قی کوردی کتیبه‌که جیگه‌ی ده‌ستخۆشی و سپاس کردنی ریزدار شاروخ ئه‌رژه‌نگی و و‌ه‌شانخانه‌ی ۴۹ کتیب و شایانی نه‌وه‌یه به‌شیوه‌یه‌کی سه‌ر‌به‌خۆ رانانی بو بکری.

۲۰۲۴/۸/۱۵